

SCHANDA BEÁTA

BAJNOK LÁSZLÓ ÉS BENYHE JUDIT

Mindig önállóan kellett döntenem

Volt egyszer, hol nem volt ... Volt egyszer egy kislány, aki Benyhe Judit néven, Andi lányaként, látta meg a napvilágot. Igen gyorsan kapcsolatba - bár akkor még csupán egyoldalú kapcsolatba! - került Péter Bulányival.

Judit: Az Anyu egy fényképemet valahogy beküldte a börtönbe Gyurka bácsinak. Ő a napi séta során adta tovább a hírt a börtönudvaron, hogy megszülettem. Mindez 1958-ban történt. Akkor még senki nem nevezte a Bokrot Bokornak. Teltek-múltak az évek, a kislány cseperedett. Azt tapasztalta, hogy édesanyjának nagyon fontos a közösség, az összejárás, Isten Országa ügye. Ezekért komoly áldozatokat, lemondást is vállal. Közben ő maga is szorgalmas hittanos lett a Rezső téri plébánián, ahová 1969 őszén új káplán került, Kovács László. Jól beszélt, érdekes volt hozzá járni, odafigyelni. Egyre nőtt a fiatalság létszáma a Rezső téren. Egyre több lett a program: gitáros mise, színdarab, lelkigyakorlat. Olyanok fordultak meg itt, mint Dombi Feri bácsi, Gyurka bácsi. Jutkának mindez nem volt újdonság: édesanyja révén már régi ismerősként köszöntötte az embereket is, meg a szövegüket is. Kemény szöveg volt. Kovács Laci is sarkosan fogalmazott. Például azt kérdezte: mit kell tenni, ha hajótörést szenved az ember, s egy deszkába kapaszkodik egy közismert gonosztevővel, viszont a deszka csak egy embert bír el? Vagy azt kérdezte: mit tennél, ha a börtönudvarra - ahol tisztességes anyukák dolgoznak takarítónőként - kiszabadulna egy rablógyilkos, kezében fegyverrel, s a te kezében is puská lenne, sőt jó céllovó lennél? Hosszú-hosszú viták, beszélgetések során kristályosodott az eszmény: az életodaadásig menő szeretet.

Judit: Azután Kovács Lacit áthelyezték, de minket (legalábbis sokunkat) már nem lehetett "levakarni" róla. Nyáron együtt lelkigyakorlatoztunk, év közben átjártunk a város másik felére. És 1979 őszén, egy újabb áthelyezés után, megszületett a "Domi" (a Domonkos templomban, a Thököly úton lévő közösség). Már az első Karácsonyon előadtuk "A kis herceg"-et, még nagykanizsai vendégszereplésre is meghívtak bennünket. Zajlott az élet: év közben a vasárnap esti ifjúsági misék, előtte ifjúsági hittan, utána nagy beszélgetések, évente Domis Találkozók (komoly előkészítéssel, előadásokkal, szervezéssel), nyáron háromnapos lelkigyakorlatok, zebegényi szilveszterek, házibulik, "ötösfogatok", csoportszerveződések. De jó lenne, ha a gyerekeinknek is jutnának hasonló élmények! Ekkor már egyértelmű volt, hogy a Domi = Bokor-közösség. Én előnyös helyzetben voltam, mert Anyu - aki addigra nem csupán az anyám, de a legjobb barátnőm és közösségi testvérem is lett - nagyon segítette a közösségben való részvételemet. Például nálunk is nem egyszer volt csoporttalálkozó, buli. De jól tudom, hogy sokan komoly családi ellenállással küszködtek. Még egy nagy ajándéka a Dominak: itt találkoztam a férjemmel, Bajnok Lászlóval.

Laci: Én budai voltam. Családunk hagyományosan katolikus volt, s édesanyám nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a család vasárnaponként együtt menjen misére. A gimnáziumban nagyon jól éreztem magam, de érettségi után elvékonyodtak, majd szinte teljesen megszakadtak kapcsolataim az osztálytársakkal. Üresség és némi keresés volt bennem. A család baráti köréből hívott el egyszer valaki a Tabánba, hogy ott egész jó mise és ifjúsági közösség van. Kovács Lacira gondolt. Elmentem vele egyszer-kétszer, de még igazán nem fogott meg. Aztán a következő őszen került Laci a Domiba, s az ott összegyülekező nagy "csapatba" már magam is beszálltam. Hogy mi fogott meg? Nem is tudom igazán. Az első időben talán nem is Laci beszédei, hanem a közösség légköre. Meg az, hogy mindenki énekelt. Én nagyon szerettem énekelni, de ez tizenéves fiúk körében nem volt "sikk". Itt meg nyugodtan lehetett. Jó volt. Aztán sorra adódtak az egyre újabb ismerkedések, barátságok. Idővel a szüleim és a testvéreim is "ideszoktak" és ők is közösségekbe kerültek.

Judit: A mai napig emlékszem egy, még középiskolai, dolgozatomra. Arról írtam, hogy a férjem állatorvos lesz és sok gyerekünk lesz. Falun fogunk élni ... (Laci akkor már "képben volt"!) Én mindig nagy családot akartam. Mi csak ketten vagyunk testvérek, de biztosan tudtam, hogy nekem több gyermekem lesz és főhivatásom az anyaság. Nem a "féltucat gyerek" Bokor-elvárás motivált. Ez legfeljebb megerősített: hogy lám, nemcsak nekem vannak ilyen örült elképzeléseim! Könyvtáros

végzettségem van, de bizony az Országgyűlési Könyvtár másfél évtizede csak elvétve, ünnepnapokon lát! Talán, majd ha a legkisebbek is már javában iskolások lesznek. Mert azért jó lenne néha mást is csinálni, mint fürdetni és pelenkázni, vásárolni és etetni!

Laci: Sikerült beteljesítenem Judit álmát: valóban állatorvos lettem és első állomáshelyemre, Dadra, kicsi Kristóffal hármásban költöztünk. Jó volt az önállóság: családiról is, szakmailag is. Csak messze voltunk a közösségtől. Az bizony hiányzott, hogy nem "ugrik be" hozzánk senki, nincs telefon ... Judittal nagyon egymásra voltunk utalva. Az, hogy jól legyünk, szinte kizárólag rajtunk, egymásra figyelésünkön múltott. A család meg nőtt: Dani Dadra érkezett.

Judit: Szép évek voltak ezek, s biztos, hogy segített ebben a közösségi háttér: legalább havonta találkoztunk az EK-val, mely mindmáig táplálkozó közösségünk. Ekkor kerültünk kapcsolatba vezetett csoportunkkal is Móron. Lacival közös lelki vezetőinkre is mindig számíthattunk. De azért nem volt könnyű, ezért is próbáltunk visszajönni Budapestre. Mindketten nagyon idekötődünk, a családi és közösségi szálak nagyon erősek!

Laci: Visszaköltözésünkkel először Andinál laktunk, aztán a szüleim segítségével önálló lakáshoz jutottunk. A lakásszentelő buli máig emlékezetes: rengetegen voltunk, de jó volt! És mivel most már mi lettünk a közösségben azok, akiknek önálló - és jól megközelíthető - budapesti lakásuk lett, sok program házigazdáivá lettünk: közösségi találkozók, misék, lelki vezetői beszélgetések zajlottak nálunk. Néha kapkodva próbáltunk némi rendet varázsolni az első csöngetés előtt, de jó érzés volt, hogy megoszthatjuk az otthonunkat. Ugyanakkor mégsem vált átjáróházzá a lakásunk, nem ütközött a család érdekeivel.

Judit: Mindig úgy alakult, hogy amikor beköltöztünk egy lakásba, abban kényelmesen elfértünk, aztán az évek múlásával kinőttük. A gyerekek száma is nőtt, meg az önállósági igényük is. Például így volt ez a Bem utcai lakással is, ahol a "régien szép időkben" még külön hálószobánk volt Lacival. Aztán kiszorítottak onnan a gyerekek. De se baj! Talán most, hogy visszaköltöztünk nagyszüleim házába, talán itt majd kényelmesebben elférünk. Mert mi, felnőttek is igényelnénk néha egy csendes zugot, ami nincs tele gyerekjátékkal, széthagyott kamasz-cuccal. Nagyon szeretném, ha Laci - legalább részben! - itthon dolgozhatna. Vagy, hogy legyen egy akkora étkezőnk a konyha mellett, ahol a kilenc fős család kényelmesen és együtt tud asztalhoz ülni. Sőt, netán néhány rokon vagy barát is kényelmesen leülhet velünk a közös asztalhoz!

Laci: Mivel én a munkám miatt valóban sokat vagyok úton - a tavalyi évben pl. közel 50 000 km-t autóztam az országban! - szívesen dolgoznék időnként a család közelében. Akkor talán hétköznap és napközben is többet látnám a gyerekeket. Mert így a közös programok vagy az estébe nyúlnak, vagy csak hétfégi sétára-kirándulásra korlátozódnak. Mindig kevés az idő! (Még alvásra is.)

Judit: Igen, ezt én is elmondhatom: mindig kevés az idő. Évek, évtizedek óta járunk lelki gyakorlatra. Elengedhetetlenül fontos része az életünknek ez az évi három nap. Ha csecsemőnk volt, őt is vittük és a közösség hozzá is szokott, hogy kisbabákkal tartjuk a lelki gyakorlatot. De ha éppen nem volt szopós korú gyerekünk, akkor Lacival nagyon élveztük-élvezzük, hogy felnőttek, testvérek-barátok között lehetünk. Ilyenkor átgondolhatjuk-átbeszélhetjük az életünket, a terveinket. Minden nyáron megtervezzük a következő évet, az életünk időbeosztását (amit aztán persze csak többé-kevésbé sikerül tartanunk) és nyugodt körülmények között megbeszéljük, melyik gyerekünknel mire és hogyan kell különösen is odafigyelni az előttünk álló esztendőben. Nagyon fontosnak gondolom, hogy a gyerekek érezzék és tapasztalják, egyéniségnek tekintjük őket, egyénként figyelünk rájuk, nem csupán tagjai egy nyájnak. Ez minden nagycsalád számára döntő! Csak így válik a gyerekek számára is örömmé egy-egy újabb testvér érkezése. Hála Istennek, minden gyerekünket velünk együtt örömmel várták és fogadták a nagyobb testvérek. Ma már a nagyobbak - főleg Kristóf - nagyon sokat segítenek a kisebbek ellátásában. Néha már egy-egy esti fektetést is lebonyolítanak egyedül. Jómagam a Bajnok-családdal mintegy másfél évtizede hol hetente, hol havonta, de rendszeresen találkozom: közösségi találkozón, baráti beszélgetésen, családi eseményen, gyerekvigyázás alkalmával. Igen, a nagyok már

nagyon önállóak lettek. Akaratuk és véleményük van. Veszik-e a lapot, kell-e nekik a "bokros" életforma?

Judit: Én Anyu mellett tapasztalhattam az ő életét, és kamasz koromban már meg is fogalmazta nekem a Bokor elveit és gyakorlatát. Ő vett rá például az időelszámolásra. Sohasem kényszerrel! Felvetette, javasolta, de azután nekem magamnak kellett döntenem. S mivel nagyon jó kapcsolatban voltunk már akkor is, tényleg odafigyelve fontoltam meg az ötleteit, s általában el is fogadtam azokat. De mindig önállóan kellett döntenem! Anyu mellett felnőni, "belenőni" a Bokorba bizonyos szempontból könnyebbség volt mások helyzetével szemben. Ő egyértelmű értékrendet és életformát képviselt és kínált fel nekünk. A nehézséget később tapasztaltam: nehéz volt kinőni az "Andi lánya" szerepből. Sokan csak ezt látták bennem hosszú évekig, pedig én önálló személyiség, önálló döntéshozó lettem és igényt tartottam arra - ahogyan azt minden önálló ember igényli! -, hogy ezt el is ismerjék. Sohasem akartam epigon lenni! Nyilván a mi gyerekeink számára is valamennyire természetes, hogy születésük óta ezt látják, élnek velünk. Tapasztalhatták, hogy nem hanyagoljuk el őket, de azt is, hogy nem válunk a rabszolgáikká, hanem vannak önálló, felnőtt területei az életünknek. Mindig egyértelműen, de a gyerekek értelmi-fejlettségi szintjének megfelelően képviseltük előttük az eszményeinket. Sok szó esett az elmúlt évtizedben az erőszakmentességről, az adásról, a világ éhezőiről. Elég sok találkozó van nálunk, s a barátaink gyerekei is gyakran jönnek hozzánk. Ezt döntőnek tartom: legyen a gyerekeknek élménye arról, hogy nem csak az ő családjukban megy ez a szöveg, hanem mások, az ő barátaik és a szüleik barátaik is ezt "nyomják". Ez nagy megerősítést jelenthet pl. egy osztályban való vetélkedés esetén. De azért nem vesszük túlzásba a másságot. Múltkorjában észrevettem, hogy az egyik lányom nagyon vágyik egy új babára. Megvettem neki. Előfordult az is, hogy egyik fiam (még évekkkel ezelőtt) a zsebpénzéből játékpisztolyt vásárolt. Megbeszéltük, hogy nem örülök neki, de nem csináltam botrányt, nem tiltottam erővel. Ma már eszébe sem jutna.

Laci: A két nagy fiúmat még csecsemőkorban megkereszteltettük, de aztán bennünk megérett, hogy a keresztség felnőtt elköteleződést igényel. Így a harmadik gyerektől kezdve már csak befogadó ünnepséget rendeztünk. (Szüleim megrökönyödése és ellenzése közepette.) Az elvek, amelyeket képviselünk, azonosak a nagyobbak és a kisebbek iránt. Viszont a kisebbeknek már módjuk lesz önálló vállalás alapján megkeresztelkedni. Ahogyan Kristóf is tavaly maga "harcolta ki" a jogot az elsősádozásra. Mi szerettük volna még későbbre halasztani, de ő következetes és kitartó volt.

Judit: Amint lehetséges, igyekszünk a gyerekek számára kis bandát, csoportot létrehozni. Egészen kicsi koruktól kezdve. Jártunk például annak idején a Bokor-ovis-tornára. Családostól megyünk a Bokor-ünnepekre. A gyerekek évről-évre nagyon várják a táborokat és az EK-nyaralást. Egy-egy ilyen nyaralás persze fárasztó: együtt van 8-10 felnőtt és 25-30 gyerek. Nyüzsgés, véleménykülönbség, eltérő életritmus. Mégis az év kiemelt időszakai közé tartozik! A táborvezetőknek is nagyon hálásak vagyunk. Csak bele ne fáradjanak! Ma már a nagyfiúk Gyurka bácsihoz járnak rendszeresen és főleg Kristóf részt vállal a Bokor harmadik nemzedéke számára a programszervezésben is. Pozitív élmények mellett kudarcai is vannak, de eddig még nem adta fel. Most például lelkigyakorlatot szerveznek a nyárra. (Erről egyszer beszélgettem Kristóffal. Azt mondta: Tudod, azt szeretném, ha ez olyan lelkigyakorlat lenne, mint amit Gyurka bácsi Andi nagymamáéknak tartott a 40-es években. Olyan kellene! - az interjú készítője) Készülnek az ifjúsági hétvégékre, az apjukkal együtt edzenek a Bokor-focira. Ezekre a programokra nem lehetne a kamasz gyerekeinket kényszeríteni. Ha tehát mennek, ezt annak tudom be, hogy szívesen mennek, otthon érzik magukat a Bokor közegében. A lányok lelkes "Vidám Csapat"-tagok. Mindig örömmel várják a találkozókat és nagyon szerencsés, hogy nem szülő, hanem a gyerekeknél "félgenerációval" idősebb közösségi fiatal vezeti azokat. Rohannak a napok, múlnak az évek. Nőnek a gyerekek. A szülők fején pedig szaporodnak az ősz hajszálak (meg aztán fognak már azok is).

Különleges család a Bajnok-család? Nem tudom. Csak azt tudom, hogy egyedi, egyszeri. Mert csupa egyéniség alkotja: önálló gondolkodással, önálló véleménnyel, önálló feladatvállalással. És még mindig hiszik, hogy a Jó Úton járnak egyénileg is, családdal is, közösségileg is! Még egyiküktől sem hallottam soha - pedig lett volna rá alkalom a sok-sok együtt töltött óra és nap során! -, hogy bár

*másként alakítottam volna az életemet, a családomat! Szóval még semmi lényeges döntést nem bántak meg: a szülők sem, a gyerekek sem.
Így legyen ez még nagyon sokáig!
A Bajnok - Benyhe házaspárral beszélgetett Schanda Beáta*